

Michael Pröbsting

Är USA:s bistånd till Ukraina verkligen utan motstycke?

Nya uppgifter tar död på en myt som sprids av anhängare till den ryska imperialismen

Ur *Links, International Journal of Socialist Renewal*, 4 april 2023

Politiker i väst tröttnar aldrig på att framhålla att USA:s och EU:s stöd till Ukraina ”saknar motstycke”. Anhängare till Rysslands president Vladimir Putin säger egentligen samma sak, om än av andra skäl, när de använder sådana utsagor för att ge tyngd åt sina påståenden om att Ukraina bara är ett ”ombud” för Washington och Bryssel.

Även om USA och EU bistått Ukraina ekonomiskt och militärt i syfte att försvaga sin östliga rival har det alltid varit fel att utgå från att Ukrainas nationella försvarskrig ”är ett redskap för västimperialismen”. Ukraina är ett förtryckt land och dess folk slåss först och främst för rätten till nationellt självbestämmande.¹ Det är en kamp som socialister bör stödja. Samtidigt måste de orubbligt hålla fast vid sitt motstånd mot alla imperialistiska makter – i väst som öst.²

Under alla omständigheter är talet om västligt stöd ”utan motstycke” till Ukraina fullständigt fel. Det framgår av två nyligen publicerade dokument. Det ena är ett uttalande av Michael McCaul, ordförande i utrikesutskottet i USA:s representanthus. Det andra är en detaljerad genomgång publicerad av *Kiel Institute for the World Economy*.

Bara 20 procent går till Ukraina

Michael McCaul tog initiativ till ”ett förhör med utrikesdepartementets allmänna inspektörer, USAID samt försvarsdepartementets avdelning för transparens och redovisningsansvar beträffande stödet till Ukraina”.³ McCaul är visserligen republikan, men han är ingen jasägare till Trump och står fullt ut bakom Washingtons stormaktspolitik gentemot sina rivaler:

Ett år har gått sedan Vladimir Putin inledde sitt provocerade aggressionskrig i Ukraina. Europa har svarat med att ge betydande bistånd, men detta måste fortsätta och utökas för att hindra Ukrainas regering från att hamna på obestånd och se till att landet kan fortsätta sin krigföring. Kongressen har dessutom svarat för en betydande mängd bistånd till Ukraina för att se till att Putins aggression hejdas vid Ukrainas gräns – och att inte någon Natomedlem står näst i tur. Jag har stött USA:s bistånd för att om Putin segrar i Ukraina skulle det ytterligare uppmuntra Amerikas motståndare, från Ordförande Xi i Beijing till ayatollan i Teheran eller Kim Jong Un i Nordkorea.

Det är så mycket mer anmärkningsvärt att en så orubblig förespråkare för militärt bistånd till Ukraina släpper ifrån sig följande fakta:

Av de 113 miljarder dollar som tillförts i fyra tilläggsanslag går cirka 60 procent till amerikanska trupper, amerikanska arbetare och till att modernisera amerikanska lager. I själva verket går bara 20 procent av anslagen direkt till Ukrainas regering i form av direkt budgetassistans.

¹ För en analys av Ukraina vill jag hänvisa till en nyligen publicerad broschyr, Michael Pröbsting: [Ukraine: A Capitalist Semi-Colony. On the exploitation and deformation of Ukraine's economy by imperialist monopolies and oligarchs since capitalist restoration in 1991](#), januari 2023. Se även samme författare: [The gigantic destruction of Ukrainian society](#), 15 december 2022.

² Jag har utvecklat dessa ståndpunkter – tillsammans med kamraterna i RCIT – i ett antal dokument som finns sammanställda i <https://www.thecommunists.net/worldwide/global/compilation-of-documents-on-nato-russia-conflict/>.

³ McCauls inledande kommentarer vid utskottsförhör om stödet till Ukraina och redovisningen av detta, pressrelease, 29.03.2023: <https://foreignaffairs.house.gov/press-release/mccaul-delivers-opening-remarks-at-full-committee-hearing-on-ukraine-oversight-and-accountability/>. Alla citat i denna artikel är hämtade från detta uttalande om inte annat anges.

Med andra ord går bara en femtedel av USA:s bistånd till Ukraina direkt till Ukraina, medan tre femtedelar går till Pentagon och andra institutioner i USA. Stödet till Ukraina handlar därmed först och främst om ”stöd” åt USA-imperialismen, eller för att uttrycka det mer exakt, till budgetsubsidier åt USA-monopol och Pentagon.

Avslöjande historiska jämförelser

Men även om man tar allt bistånd till Ukraina (och inte bara den andel som verkligen går till Kyiv) är stödet från väst inte så enastående som ledande politiker där skryter om. För några veckor sedan publicerade tyska *Kiel Institute for the World Economy* en omfattande studie där man analyserar västs stöd till Ukraina i detalj och kommer med intressanta historiska jämförelser.⁴

Enligt författarna är biståndet till Ukraina – beräknat som totala bilaterala insatser plus kostnader för flyktingar – mycket ojämnt fördelat mellan västländerna när det beräknas som andel av BNP. Medan länder i Östeuropa gör stora bidrag på 1-2 procent av sin BNP är rika imperialistiska stater betydligt mer återhållsamma. USA, Tyskland, Frankrike och Storbritannien ger inte mer än 0,31 procent till 0,37 procent av sin BNP.

Siffrorna över militärt bistånd ger också en del intressanta upplysningar. Författarna visar att Rysslands lager av tunga vapen före kriget klart överträffade vad Ukraina kunde uppvisa (ungefär tre gånger så mycket). De tunga vapen väst nu levererat ”uppgår till knappt hälften av de lager Ukraina hade före kriget och bara en bråkdel av Rysslands förkrigslager”. De vapnen utgör också bara en liten bråkdel av Natos vapenlager: ”Sammanlagt har Nato-länderna hittills bara levererat 3 procent av sina stridsvagnar, 6 procent av sina haubitsar och 5 procent av sina raketartillerivapen (MLRS) till Ukraina.”

En annan ytterst intressant uppgift i studien är de historiska jämförelserna av västs hjälp till Ukraina med det som förekom under spanska inbördeskriget samt under andra världskriget. Till exempel fick Sovjetunionen under andra världskriget cirka 11 000 stridsflygplan och cirka 7 500 stridsvagnar från USA. Författarna skriver:

Skillnaden är dramatisk beträffande mängden vapen. 1941-45 levererade USA drygt 25 000 stridsvagnar och drygt 15 000 flygplan till Storbritannien enbart. Sovjetunionen och Frankrike fick också tusentals tunga vapen via USA:s *Lend-lease program*. I jämförelse med det är det totala antalet vapen Ukraina fått bara en bråkdel – färre än 500 stridsvagnar respektive haubitsar och färre än 100 raketartillerivapen. De vapen utländska makter skickade under spanska inbördeskriget överträffar också allt som levererats till Ukraina.

Den enorma skillnaden framgår också när den sortens militära bistånd beräknas som andel av BNP. USA:s *Lend-Lease program* – som var namnet på den sortens militära bistånd under andra världskriget – till Storbritannien ”uppgick totalt till 14,2 procent, eller i genomsnitt 3,2 procent årligen av USA:s BNP. Därefter kommer Sovjetunionen som erhöll *Lend-Lease*-stöd till totalt 5,6 procent av USA:s BNP, eller 1,4 procent årligen. De årliga medeltalen är klart högre än det totala stöd USA eller Storbritannien försett Ukraina med 2022 (0,21 procent respektive 0,18 procent av BNP)”.

Skillnaden blir också enorm om man jämför västs stöd till Ukraina med det som fanns under Gulfkriget 1990/91:

Tyskland har svarat för bilateralt stöd till Ukraina till ett värde av 0,17 procent av landets BNP, medan man bidrog med tre gånger så mycket för att befria Kuwait 1990/91 (0,55 procent av

⁴ *Kiel Institute for the World Economy*: ”The Ukraine Support Tracker: Which countries help Ukraine and how?”, Working Paper, N° 2218, februari 2023. Alla siffror och citat är från denna studie respektive bifogad datafil om inte annat anges. Se: <https://www.ifw-kiel.de/topics/war-against-ukraine/ukraine-support-tracker/?cookieLevel=not-set>

Tysklands BNP 1991). Gapet blir än större för Japan och Sydkorea, som hittills bara stått för begränsat bilateralt stöd till Ukraina, i synnerhet om man jämför med de betydande insatser som gjordes i samband med Gulfkriget (0,02 procent respektive 0,01 procent).

Slutsatser

Den kände engelske historikern Adam Tooze, professor vid Columbia University, har noterat:

Uppgifterna från Kiel visar på en stor klyfta mellan de uttalanden USA och EU gjort om att backa upp Ukraina och vad man faktiskt levererar. Vad beror denna klyfta på? Det reser de frågor vi började med i detta *newsletter*. Är västmakterna bara cyniska när de lovar att stå vid Ukrainas sida? Är de egentligen ute efter att uppnå ett dödläge? Vill de verkligen att Ukraina ska segra och beror bristerna i verkställandet på inkompetens och ”inre friktioner”? Eller handlar det om en klyfta beträffande verklighetsuppfattningen, en klyfta beträffande vad som kan behövas och vad man i andra sammanhang och för andra ändamål klarat av att leverera? Personligen tror jag att det handlar om en blandning av alla tre.⁵

Det stämmer att väst imperialismen aldrig varit någon seriös supporter till Ukrainas krigsinsatser. Taktiskt försöka man utnyttja det hela för att försvaga rysk imperialism – en varaktig rival till Washington och Bryssel.⁶ Dessutom finns en växande tendens inom vissa kretsar av väst imperialismen att få Ukraina att avsluta kriget och gå med på ett dödläge med Ryssland, dvs att gå med på att låta Putin ockupera flera regioner i landets sydöstra och östra delar.⁷

Sammanfattningsvis kan följande slutsatser dras:

1. Väst imperialismens regeringar skryter med sitt stöd till Ukraina. Men stödet är inte särskilt omfattande jämfört med tidigare krig.
2. Det bistånd västliga regeringar levererat är väsentligt lägre än den mängd pengar och vapen som utlovats.
3. Bara en liten andel av biståndet går direkt till Ukraina. Tre femtedelar av USA:s bistånd ”till Ukraina” går i själva verket till landets egna monopol och till Pentagon.
4. Socialister måste fördöma propagandan från Putinister och halv-putinister om att stödet till Ukraina är ”utan motstycke” och att Ukraina är ett ”ombud” för USA- och EU-imperialismen. I själva verket slåss Ukrainas folk först och främst för sin rätt till nationellt självbestämmande.
5. Socialister måste stödja Ukraina rätt att få materiell hjälp (inklusive vapen) från alla tänkbara håll. De måste motsätta sig alla politiska villkor som västliga regeringar kan knyta till sådant bistånd.

Översättning: Björn Erik Rosin

⁵ Adam Tooze, [Chartbook #197: The Ukraine-Aid Reality Gap](#), 25 februari 2023,

⁶ För en analys av rysk imperialism, se t ex Michael Pröbsting, [Rysk imperialism och dess monopol](#) (ur *New Politics*, Vol XVIII, N° 4, hela nummer 72, vintern 2022, och *International Viewpoint*, 21 april 2022; av samme författare: [Russia: An Imperialist Power or a ”Non-Hegemonic Empire in Gestation”?](#), A Reply to Claudio Katz, *New Politics*; [”Imperie-ism” vs en marxistisk analys av imperialismen](#), Fortsatt debatt med den argentinske ekonomen Claudio Katz om stormaktsrivalitet, rysk imperialism och kriget i Ukraina, mars 2023; [Lenin’s Theory of Imperialism and the Rise of Russia as a Great Power](#), augusti 2014; [Russia as a Great Imperialist Power](#). The formation of Russian Monopoly Capital and its Empire”, 18 mars 2014, i *Revolutionary Communism*, N° 21.

⁷ Om detta ämne, se t ex [Towards a Turning Point in the Ukraine War? The tasks of socialists in the light of possible lines of development of the war of national defence in combination with the inter-imperialist Great Power rivalry](#)”, 11 mars 2023.